

Fødevestyrelsen/Kemi og Fødevarekvalitet
Sags.nr.: 2016-29-22-02094 / 2016- 11113
Den 7. november 2016
MFVM 160

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af beslutning 2007/305/EU, 2007/306/EU og 2007/307/EU om udfasningsperioden for spor af de tre genetisk modificerede rapstyper Ms1xRf1, Ms1 x Rf2 og Topas 19/2 (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om forlængelse af de eksisterende overgangsbestemmelser for udfasning af genetisk modificeret raps Ms1xRf1, Ms1xRf2 og Topas 19/2, som ikke længere er godkendt, men for hvilke der kan forekomme små mængder utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold i fødevarer og foder. De tre raps har tidligere været tilladt markedsført i henhold til reglerne om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer i EU, men rettighedshaverne valgte i 2007 ikke at søge om forlængelse af markedsføringstilladelserne. Tilladelserne til at markedsføre produkterne blev derfor trukket tilbage i 2007. Samtidigt blev der i 2007 givet tilladelse til, at der i en udfasningsperiode på 5 år accepteredes utilsigtet og teknisk uundgåelig forekomst af de pågældende organismer under en tærskelværdi på 0,9 %. Yderligere blev virksomheden, der var ansvarlig for markedsføring, pålagt at sikre, at frø fra de tre GMO raps forsvinder fra markedet. I 2012 blev udfasningsperioden udvidet med yderligere 5 år, samtidig med at tærskelværdien blev nedsat til 0,1 %, og der blev fastsat krav om, at virksomheden fortsat skulle have procedurer til sikring af, at frøene fjernes fra markedet. I nærværende forslag lægger Kommissionen op til en yderligere treårig forlængelse af udfasningsperioden, idet der ifølge virksomhedens undersøgelser på trods af de foretagne tiltag for at udrydde rapsen stadig kan forekomme meget små (< 0,1 %) mængder af GM materiale fra de tre raps i fødevarer- og foderkæden. Den fortsatte meget lave forekomst på trods af virksomhedernes tiltag i forhold til brugen af frø fra planterne skyldes, at rapsfrø i de tredjelande, hvor rapsen dyrkes, kan overleve i jorden i en længere periode, samt at høstede frø er blevet spildt, hvilket der ikke var taget tilstrækkeligt højde for ved den første forlængelse af overgangsperioden. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at have negative konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen konstaterer således, at der ikke er fagligt eller juridisk grundlag for at modsætte sig forlængelsen af udfasningsperioden, og kan på den baggrund støtte forslaget. Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (ScoPAFF) den 16. november 2016.

Baggrund

Kommissionen har den 26. oktober 2016 fremsat forslag om ændring af beslutningerne 2007/305/EU, 2007/306/EU og 2007/307/EU med hensyn til udfasningsperioden for spor af genetisk modificeret Ms1xRf1 (ACS-BNØØ4-7xACS-BNØØ1-4) hybrid oliefrø raps, Ms1 x Rf2 (ACS-BNØØ4-7xACS-BNØØ1-5) hybrid oliefrø raps og Topas 19/2 (ACS-BNØØ7-1) oliefrø raps og deraf afledte produkter efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foderstoffer (GMO-forordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i GMO-forordningens artikel 8 og 20.

Beslutningen træffes på grundlag af et forslag fra Kommissionen, som behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (ScoPAFF).

Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget.

Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (ScoPAFF) den 16. november 2016.

Formål og indhold

Ifølge forslaget forlænges de eksisterende overgangsbestemmelser for genetisk modificeret raps Ms1xRf1, Ms1xRf2 og topas 19/2 som fastsat i Kommissionens beslutninger nr. 2007/305/EU, 2007/306/EU og 2007/307/EU i yderligere tre år.

De tre raps har tidligere været tilladt markedsført i henhold til reglerne om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, men den rettighedshavende virksomhed Bayer CropScience valgte i 2007 ikke at søge om forlængelse af markedsføringstilladelserne. Tilladelserne til at markedsføre produkterne blev derfor trukket tilbage i 2007. Samtidigt blev der i 2007 givet tilladelse til, at der i en udfasningsperiode på 5 år accepteres utilsigtet og teknisk uundgåelig forekomst af materiale fra de pågældende organismer under en tærskelværdi på 0,9 %. Yderligere blev de ansvarlige for markedsføringen pålagt at gennemføre en række tiltag for at sikre, at frø fra rapsene forsvinder fra markedet.

Tilbagetrækningsfristen blev i 2012 forlænget med yderligere 5 år for de tre raps, idet det havde vist sig, at der stadig kunne forekomme små spor af GMO'erne i fødevarer og foder. Tærskelværdien for det utilsigtede eller teknisk uundgåelige indhold blev samtidig nedsat til 0,1 %. Desuden blev der stillet en række krav til Bayer CropScience AG om at tage fortsatte foranstaltninger for at sikre den effektive tilbagetrækning fra markedet og om at rapportere om denne tilbagetrækning til Kommissionen.

Ifølge rapporterne fra Bayer CropScience fra 2013 og 2016 kan der, på grund af rapsfrøes evne til at overleve i jorden samt landbrugsmæssig praksis, der har ledt til utilsigtet frøspild i de tredjelande, hvor de pågældende GM-raps har været dyrket, stadig findes meget små spor af de pågældende raps i partier af raps. Det var vanskeligt at estimere dette på tidspunktet for den tidligere forlængelse af udfasningsperioden, hvorfor der nu er behov for en yderligere forlængelse heraf. Fund af spor af rapsene har ifølge Kommissionen hele tiden været for nedadgående.

I Kommissionens forslag lægges op til, at udfasningsperioden forlænges med yderligere tre år, hvori der fortsat må forekomme op til 0,1 % utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af de pågældende raps i fødevarer- og foderkæden. Samtidig stilles yderligere krav til Bayer CropScience AG's foranstaltninger for at sikre den effektive udfasning fra markedet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering, og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes at have positive konsekvenser for erhvervet, idet der i en fortsat periode på tre år vil kunne tolereres utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af de tre raps i fødevarer og foder i små mængder (op til 0,1 %). For indhold af ikke-EU-godkendte GMO'er i fødevarer og foder gælder ellers en 0-tolerance, således at fødevarer og foder med målbart indhold heraf ikke må markedsføres i EU.

Da de tre GMO-raps tidligere har været risikovurderet og godkendt i EU på baggrund af risikovurderinger, som fastslår, at der ikke er risiko forbundet med markedsføringen, vil en forlængelse af udfasningsperioden ikke påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark eller i resten af EU.

En udvidelse af udfasningsperioden vil betyde, at der både for fødevarer og for foder for yderligere tre år fastsættes en egentlig tærskelværdi på 0,1 % for indhold af rapsene.

Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Biodynamisk Forbrugersammenslutning henviser til, at det eneste umiddelbare fornuftige er at forbyde dyrkning af raps på disse gamle GMO-befængte rapsmarker for altid. Hvis der fortsat gives tilladelse til det ansøgte, gives der samtidig lov til, at vores mad og foder forringes sundhedsmæssigt og med mere sygdom til følge.

DI Fødevarer anbefaler, at forslaget støttes, idet organisationen baserer sig på de oplysninger, der er givet, herunder at Bayer CropScience bliver pålagt foranstaltninger for at sikre den effektive udfasning fra markedet.

Landbrug & Fødevarer finder, at Danmark skal stemme for Kommissionens forslag om forlængelse af udfasningsperioden, hvor der tillades op til 0,1 % utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold, da det kan have betydelige markedsmæssige konsekvenser, såfremt der findes spor af disse tre rapsevents.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre landes holdninger til forslaget. Det forventes dog på baggrund af tidligere afstemninger om forlængelse af udfasningsperioden for rapsene, at der ved afstemningen i komitéen vil være et kvalificeret flertal for forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO-forordningen.

De pågældende GMO raps har tidligere været tilladt til markedsføring som fødevarer, foder og til anden brug og har på den baggrund været vurderet ikke at have negative effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet.

Indholdet af materiale fra de tre GMO raps er reduceret til under 0,1 %, og de virksomheder, der var ansvarlige for markedsføring, pålægges at gennemføre en række yderligere tiltag for at sikre, at produkterne forsvinder fra markedet.

Regeringen vurderer derfor, at en forlænget udfasningsperiode, hvor det i yderligere tre år indtil december 2019 tillades, at der forekommer spor på op til 0,1 % af det pågældende GM-materiale i andre produkter, ikke påvirker beskyttelsesniveauet i negativ retning.

Regeringen kan derfor støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.